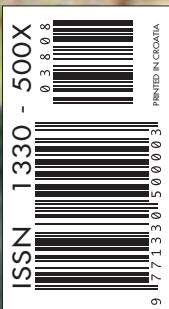

HRVATSKI VOJNIK

Broj 206. Godina V. 19. rujna 2008.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,80 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR general bojnik Larry W. Shellito,
zapovjednik Nacionalne garde Minnesota

Duga i intenzivna suradnja na obostranu dobrobit

US Navy

GONAIVES

Pomoć za Haiti

Bijela masa na slici, koja izgleda kao obična hrpa leda, zapravo su paketi s hranom i vodom namijenjeni stanovnicima Haitija. Otok-država pretrpio je veliku štetu od uraganskih oluja, a u humanitarnu pomoć pritekli su Amerikanci. Amfibijski jurišni brod USS Kearsarge odvojen je od američke zaštitne operacije *Ustajno obećanje 2008*, kojom se SAD osigurava da se ne ponovi New Orleans. Zaputili su se prema Gonaivesu i podijelili *ledene* pakete, ledom je hrana zaštićena od tamošnjih vrućina.

STAFFORDSHIRE

Stariji od stogodišnjaka

Britanci su 13. rujna u Staffordshireu organizirali svečanost i mimohod posvećene poginulim pripadnicima njihove Teritorijalne obrane, koja ove godine slavi stotu obljetnicu. Zanimljivo jest da je jedan od sudionika, zajedno s bivšim kolegama iz TO-a, stariji od svoje bivše postrojbe: Edwin Cooper, rođen u Manchesteru, napunio je 104 godine i postao najstariji živući pripadnik TO-a. Sudjelovao je i u II. svjetskom ratu. Koliko Britanci poštuju svoje stare vojnike, to su svojim dolaskom na mimohod potvrdili i vojvode od Kent-a i Westminstera, te načelnik GS-a general Sir Richard Dannatt.

MOD UK

ALŽIR

Obrana - najveća stavka

Alžirska državna izveštajna agencija APS objavila je da će država povećati obrambene izdatke za čak deset posto u 2009. godini. Iznositi će 3,82 milijardi eura. Država koja je bogata naftom i plinom neprestano je izložena napadima islamskih radikala, u kojima su ove godine već poginule stotine ljudi. Ulaganje u obranu bit će najveća stavka izdataka alžirskog proračuna, a najviše prihoda, čak 58,4 posto, dolazi od trgovine energentima.

HALLBERGMOOS

Probijenih 50 000

Eurofighter Typhoon, multinamjenski borbeni zrakoplov što je razvio europski konzorcij, krajem kolovoza je prešao *magičnu* brojku od 50 000 letačkih sati. U tu brojku je

uračunato 44 500 sati što su ih odvozili piloti zrakoplovstava Njemačke, Italije, Španjolske, Velike Britanije i Austrije, te oko 5900 sati probnih letova. Imaće, u ovih pet zemalja Eurofighterima je opremljeno deset letačkih postrojbi. Osim u Europi, Eurofighterima će uskoro letjeti i u Saudijskoj Arabiji. Ukupno 707 naručenih zrakoplova čini najveći europski međudržavni kooperacijski program na polju namjenske industrije, a u njemu sudjeluje 400 tvrtki i 100 000 radnika.

BAGDAD

Novi zapovjednik u Iraku

US Army

Nakon svečane primopredaje 16. rujna u bagdadskoj palači Al Faw, novi zapovjednik Multinacionalnih snaga u Iraku postao je američki general zbora Raymond T. Odierno (na slici), koji je zamijenio kolegu po činu Davida H. Petraeus-a. Specijalno radi primopredaje u Irak je doputovao i ministar obrane SAD-a Robert M. Gates. Petraeus je bio prvi vojnik u Iraku 19 mjeseci, a američki dužnosnici su istaknuli da je pod njegovim zapovjedništvom postignut znatan napredak u pogledu sigurnosne situacije u toj nemirnoj azijatskoj zemlji. General Odierno će potkraj listopada preuzeti dužnost zapovjednika američkoga Središnjeg zapovjedništva. U Iraku je već treći put, a bio je bliski suradnik svog prethodnika.

CARACAS

Rusi nad Južnom Amerikom

Dužnosnici ruskog ratnog zrakoplovstva potvrdili su da su njihova dva bombardera tipa Tu-160 (Amerikanci ih zovu *Blackjacks*) ovega tjedna vršili šestosatnu ophodnu misiju iznad obale Južne Amerike. Ruski pukovnik Vladimir Drik, prenose RIA Novosti, izjavio je da su

avioni poletjeli iz baze Libertador u Venezueli i letjeli blizu obale prema Brazilu. Let je obavljen u "potpunom skladu s međunarodnim pravilima, iznad međunarodnih voda, bez povrede zračnog prostora drugih država". Rusi borave u Venezueli na poziv predsjednika Huga Chaveza, a povratak u *rodinu* trajat će oko 15 sati.

Nakladnik:
MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)
Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morf.hr)
Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)
Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.gallic@morf.hr)
Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morf.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović
Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotograf: Davor Kirin
Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek
Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)
Prevod: Jasmina Pešek
Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 3784-937

Lektori: Gordana Jelavić, Boženka Bagarić

Marketing i financije: Igor Vitanović
tel: 3786-348;
fax: 3784-322

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovac d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovac d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tiskar: Tiskara Zelina d.d.,
K. Krizmanić 1, 10380 Sv. I. Zelina

Naslov uredništva:
MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>
E-mail: hrvojnik@morf.hr
Naklada: 5800 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2008.

Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

General bojnik Larry W. Shellito, zapovjednik Nacionalne garde Minnesota

Način na koji se Hrvati odnose prema nama izvanredan je i mi to vrlo cijenimo. Bilo je i komentara poput onog "s hrvatskim postrojbama išao bih svugdje", što je najveći kompliment koji možete dobiti...

Strana 4

Dragovoljno služenje vojnog roka

Uvođenje dragovoljnog služenja donjelo je i novi pristup vojnom roku. Ako gledamo na dragovoljno služenje kao jedan od načina kojim će se mlađi ljudi stimulirati da se jednog dana odluče za djelatnu vojnu službu, novi pristup je potpuno logičan. Obuka, smještaj i sve aktivnosti bit će provedeni drukčije i mnogo kvalitetnije nego što je to bilo dosad, a novitet su i finansijski uvjeti...

Strana 8

29. kongres EMPA-e u Rigi

Ovogodišnji EMPA kongres s domaćinstvom u Latviji bio je vrlo sadržajan i informativan, odlično organiziran i nadasve koristan, a kao rezime susreta važno je istaknuti višekratno ponavljani zahtjev za nužnošću obostrane komunikacije i razmjene iskustava na svim područjima...

Strana 10

Terorizam i mediji

Bit terorizma najvjerojatnije je najjasnije izražena u staroj kineskoj uzrečici "ubiti jednoga - uplašiti stotine", samo što bi danas to moglo glasiti "ubiti tisuće - uplašiti milijarde"

Strana 21

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

**General bojnik Larry W. Shellito,
zapovjednik Nacionalne garde Minnesota**

Duga i intenzivna suradnja na obostranu dobrobit

Način na koji se Hrvati odnose prema nama izvanredan je i mi to vrlo cijenimo. Bilo je i komentara poput onog "s hrvatskim postrojbama išao bih svugdje", što je najveći kompliment koji možete dobiti. Nacionalna garda Minnesota ima više od 14 000 pripadnika, i svi su čuli o Hrvatskoj vojsci i žele doći u Hrvatsku...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Kad Hrvati dolaze u Minnesota,

želimo uzvratiti na jednak način, i

vaši vojnici vole biti ondje. Lako je

raditi s prijateljima.

I mi se želimo otvoriti Hrvatskoj te

čuti i naučiti što vi mislite o

nečemu

Suradnja Oružanih snaga Republike Hrvatske s Nacionalnom gardom američke države Minnesota duga je i intenzivna. Između ostalog, na teritorijima obje države održano je već više zajedničkih vježbi. U skladu s tim, i bilateralni kontakti su učestali. Prošloga tjedna, čelne ljudi OSRH-a, uključujući i načelnika GSOSRH-a generala zbora Josipa Lucića, posjetio je prvi časnik NGM-a, general bojnik Larry W. Shellito, kako bi porazgovarao o daljnjoj suradnji. Zajedničke aktivnosti dviju vojnih cijelina na stranicama Hrvatskog vojnika pratimo redovito, no razgovor s generalom Shellitom u Veleposlanstvu SAD-a u Buzinu bio je prilika i da načnemo neke druge teme koje se tiču Nacionalne garde, posebne američke institucije čije je značenje danas sve veće i veće...

Suradnja Oružanih snaga Republike Hrvatske i Nacionalne garde Minnesota duga je i plodna. Zašto baš Minnesota i Hrvatska?

U Minnesota volimo reći da je sve u dobrom odnosima. Rekao bih sljedeće, i to vrlo iskreno: način na koji se Hrvati odnose prema nama izvanredan je, i mi to vrlo cijenimo. Kad Hrvati dolaze u Minnesota, želimo uzvratiti na jednak način, i vaši vojnici vole biti ondje. Lako je raditi s prijateljima.

Više pripadnika Nacionalne garde Minnesota posjetilo je Hrvatsku. Kakve su vam profesionalne dojmove prenijeli?

Vrlo dobre. Bilo je i komentara poput onog "s hrvatskim postrojbama išao bih svugdje", što je najveći kompliment koji možete dobiti. Nacionalna garda Minnesota ima više od 14 000 pripadnika, i svi su čuli o Hrvatskoj vojsci i žele doći u Hrvatsku.

Spomenuli ste naše skorašnje članstvo u NATO-u i lakšu suradnju.

Kojim će smjerom ona sada krenuti?

U svijetu ima zahtjevnih situacija, poput Afganistana. Ako se paralelno uvježbavate za standarde koje one

zahtijevaju, standardi ne trebaju biti jednaki, ali zato trebaju biti slični. Stoga i razmjena ideja mora biti intenzivnija. I mi se želimo otvoriti Hrvatskoj te čuti i naučiti što vi mislite o nečemu. Tako, u Minnesotu smo vrlo aktivni u suzbijanju poplava i šumskih požara. Ima mnogo elemenata koje možemo dodati u naše uvježbavanje, naprimjer kako podupiremo naše civilno vodstvo u situacijama požara. Ima više mogućnosti zajedničkog rada, koje će ubuduće biti lakše ostvariti.

Uloga pripadnika Nacionalne garde nije specifično vojna?

Danas se događa mnogo zanimljivih stvari i NGM poziva mlade ljudi da mu se pridruže. Trenutačna nam je popunjenoš više od 120 posto. Mnogi misle da zbog iračkog rata ljudi odustaju od pristupanja, ali nije tako. Pridružuju nam se i rade vrlo dobro. Nastavljamo s onim što zovemo "prilagodljivo vodstvo": ne znamo točno u koju ćeš situaciju upasti, ali učinit ćemo te snažnim predvodnikom, imat ćeš oko sebe ljude i znat ćeš ih organizirati kako bi ostvario ono što je potrebno. Moći ćeš ući u požarno područje, poplavu ili oluju, te se vrlo brzo prilagoditi situaciji. Jedna od lekcija koju učimo kao vojnici jest i to kako se odnositi prema civilnom stanovništvu, kako ih zaštiti...

Dakle, institucija Nacionalne garde danas je za SAD sve važnija?

Još u vrijeme Georgea Washingtona i donošenja prvoga američkog ustava rečeno je: ne želimo veliku stajaču vojsku, jer to smo ostavili s osamostaljivanjem od Engleske. Određeno je da svaka država može imati svoju vlastitu nacionalnu gardu, koja je neovisna, ali ako postoji nacionalna potreba, one postaju jedno. Niz godina djelovali smo kao potpora strateškim snagama,

a onda se dogodilo nešto vrlo, vrlo veliko i ušli smo u operativne snage. Toliko se mnogo stvari otvorilo 11. rujna 2001. da smo do danas bili u 33 različite zemlje. Tu ima humanitarnog rada, poput pomoći u navodnjavanju i kopanju bunara, ali i borbe. U svim tim situacijama do izražaja dolazi prilagodljivo vodstvo. Sve više i više vojničkih stvari ne može se obaviti bez nas.

Ne spominjući Afganistan, s kojim državama još surađuje i gdje djeluje Nacionalna garda Minnesote?

Imamo, naprimjer zanimljiv odnos s Norveškom, između ostalog i zato što mnogo građana norveškog podrijetla živi u Minnesoti. Ali ima i mnogo Hrvata. Također, osim u Afganistanu, imamo i pripadnike u Kuvajtu, Kataru i nekim bliskoistočnim zemljama, koji rade na potpori našim trupama, brinu se za opskrbne puteve.

Jedno pomalo osobno pitanje. Što mislite o vojničkom poslu danas, o ulozi vojske općenito?

Vojnički posao vrlo je važan. Uvijek sam bio povremeni "tradicionalni gardist", no posljednjih pet godina na ovoj sam poziciji. Otada sam shvatio da vojska i Nacionalna garda u svojoj strukturi imaju disciplinu i vodstvo, koji su jednostavno potrebni našoj državi i naciji. Mladi ljudi koji

ulaze u te sustave odani su službi i žele biti dio nečega dobrog. Razvili smo program pod nazivom "Iza žute vrpce", koji smo namijenili postrojbi ma što se vraćaju kući. Neki su prošli teško razdoblje i vidjeli stvari koje će ih neko vrijeme progoniti. S programom koji smo razvili, surađujemo s civilnim organizacijama koje im pomažu da to riješe, i one rade izvrsno. Vole svoj posao i vole raditi s nama. Uzmite riječ "vojnik" i promjenite je u "student", dakle, kako pomoći studentima s problemima? Struktura programa ostaje jednaka, a potekla je iz naše, vojničke organizacije, jer smo imali disciplinu i potrebu da je stvorimo. Mnogi ljudi imaju dobre ideje, ali nemaju infrastrukturu da ih provedu. Mi imamo.

Za kraj, Hrvatska i Minnesota slične su po broju stanovnika. Ima li još kakvih sličnosti?

Ima mnogo sličnosti. Jedni i drugi volimo vodu: vaša obala je vrlo dugacka, a Minnesota je zemlja tisuća i tisuća jezera. Primjetio sam da imate skijaške staze i pomislio: gle, ovo je prekrasno, poput sjeverne Minnesote. Još nešto mi se doista sviđa: šećući vašim ulicama osjećao sam se vrlo udobno i sigurno. Imam samo jednu pritužbu - na mlade ljudi koji šarađu grafite po vašim prekrasnim zgradama. Neke od njih među najljepšima su na svijetu. ■

Obavještajna potpora u borbi protiv terorizma

snimio T. BRANONI

U organizaciji Američkog ureda za obrambenu suradnju Veleposlanstva SAD-a, mobilni tim za obuku je od 8. do 12. rujna proveo intenzivni jednotjedni tečaj pod nazivom **Obavještajna potpora u borbi protiv terorizma**.

Svrha seminara bila je obući hrvatsko, američko i drugo savezničko vojno i civilno osoblje kako obaviti analizu terorističkih i drugih ugroza u suvremenom okruženju. Instruktori iz Američke obavještajne škole u Ft. Huachuci u Arizoni pomogli su studentima istražiti ustroje terorističkih organizacija, potporu države terorističkim skupinama, terorističku strategiju i taktiku. Također su im pomogli u donošenju procjena terorističkoj ugrozi koja prijeti vojnim instalacijama i razmještenim postrojbama. Govorilo se i o mogućnosti uporabe oružja za masovno uništenje u terorističke svrhe.

Središnji dio tečaja činile su analitičke metode istraživanja ustroja i djelovanja terorističkih skupina, pa su polaznici dobili saznanja o alatima koji su im potrebni za pretraživanje velikih količina podataka, pronalazak ključnih elemenata i sastavljanje slike na temelju koje će zapovjednik poduzeti odgovarajuće mјere.

Upitan da izloži svoje mišljenje o provedenom tečaju, načelnik Američkog ureda za obrambenu suradnju, pukovnik Charles Davis izjavio je: "U svjetskom poretku nakon 11. rujna 2001., vojna obavještajna zajednica bila je pozvana prekinuti samonametnutu kulturološku izolaciju i surađivati sa službama za provedbu zakona kako bi se spriječili budući teroristički napadi. I prijateljske su države također pojačale međusobnu suradnju, ne u duhu špijunskih filmova nego u duhu otvorenog dijaloga stvarnih osoba, kako bi se uspio stvoriti bolji svijet za našu djecu."

Pukovnik Davis još je rekao: "Kao što današnjica poziva na intenzivniju suradnju između organizacija koje prikupljaju informacije u svrhu borbe protiv terorizma, tako se i obavještajni stručnjaci moraju oslanjati na znanja izvan tradicionalnoga obavještajnog okruženja, bilo da je riječ o regionalnim stručnjacima, koji pridonose davanjem uvida u lokalni kontekst nekih međunarodnih problema, ili o specijalistima u vrlo promjenjivom području raščlambe iz otvorenih izvora," kazao je na kraju pukovnik Davis.

OJI

Instruktorski tim Dočasničke škole drži tečaj u Crnoj Gori

Dočasnička škola OSRH uputila je 12. rujna četveročlani instruktorski tim radi provedbe Naprednog tečaja za dočasnike Vojske Crne Gore.

Tečaj traje četiri tjedna i završava 17. listopada. U sastavu tima su šefi narednic Goran Rac, voditelj tima, i Vlado Derdić, te nadnarednici Dario Rosić i Miroslav Raštegorac. Sva četvorica su na voditeljskim ili instruktorskim dužnostima u DŠ-u, a za potrebe tečaja predavat će vođenje, upravljanje obukom, organizaciju i rad stožera, suvremene vojne operacije, gađanja iz osobnog naoružanja i tjelevježbu.

Svrha je tečaja pripraviti dočasnike Vojske Crne Gore (VCG) za preuzimanje viših dočasničkih dužnosti vođenja, što se nametnulo kao zadaća pred VCG u transformaciji u kojoj se nalazi, a tijekom koje će biti uspostavljen i dočasnički potporni lanac i dužnosti viših stožernih dočasnika. U tom smislu je ovo iznimno važan ko-

rak za VCG, jer je prijelomnica u izgradnji novog dočasničkog zbora, ali i za OSRH i DŠ, koja se iskazala kao kompetentan partner koji može pomoći u ostvarenju ove zadaće.

Suradnja DŠ-a s Dočasničkim zborom VCG traje već drugu godinu. Za početa je primanjem polaznika na Viskoku dočasničku izobrazbu 2007., a nastavljena u siječnju 2008., kad su Tečaj za prve dočasnike voda/satnije u DŠ pohađala trojica crnogorskih dočasnika. Upravo su pozitivna iskustva crnogorskih polaznika ovih izobrazbi presudno utjecala na odluku VCG o daljnjoj suradnji u pogledu izobrazbe dočasnika.

Provedbom tečaja izvan RH, Dočasnička škola, ali i OSRH, napravili su bitan iskorak u svojoj međunarodnoj afirmaciji, potvrđujući se kao zemlja koja pridonosi stabilizaciji, te surađuje i gradi me-

đusobno povjerenje s partnerima ne samo u pogledu međunarodnih vojnih operacija, suradnje u međunarodnim stožerima, već i pružanjem pomoći u provedbi izobrazbe.

Uspjeh u radu i dostoјno predstavljanje OSRH-a, Dočasničkog zbora i DŠ poželio je instruktorskemu timu prilikom ispraćaja prvi dočasnik HVU-a, časnički namjesnik Ivan Cestarić.

Ž. BILIĆ

Stručni skup u vojarni "Kovčanje" na Malom Lošinju

Obrambeno i sigurnosno obrazovanje u 21. stoljeću

U brojnim zanimljivim predavanjima i raspravama upozorilo se na važnost znanosti i obrazovanja u području sigurnosti i obrane u današnjoj kompleksnoj međunarodnoj okolini te važnost znanstvenog praćenja procesa u tom području. Skup je bio i dobra prigoda za razmjenu iskustava iz područja obrambenog i sigurnosnog obrazovanja sa susjednim zemljama

—Napisala i snimila Leida PARLOV—

Sudionici stručnog skupa

Obrambeno i sigurnosno obrazovanje u 21. stoljeću bila je tema skupa koji se od 15. do 17. rujna održavao u vojarni "Kovčanje" na Malom Lošinju. Skup je održan u sklopu znanstveno-istraživačkog projekta "Republika Hrvatska u europskoj sigurnosnoj arhitekturi", koji se realizira na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu u suradnji s Institutom za istraživanje i razvoj obrambenih sustava MORH-a. Uz sudionike iz Hrvatske, na skupu su bili i gosti iz susjednih zemalja, Bosne i Hercegovine i Slovenije, a o obrambenom i sigurnosnom obrazovanju raspravljalo se na pet panela tematski vezanih uz europske sigurnosne procese, pripremu pripadnika OSRH-a za sudjelovanje u međunarodnim mirovnim operacijama, iskustva zemalja u obrambenom i sigurnosnom obrazovanju te obrambenom i sigurnosnom obrazovanju na jugoistoku Europe.

O značenju ovog skupa nešto više nam je otkrio Vlatko Cvrtila s Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu i predsjednik Forum za sigurnosne studije u Zagrebu. "Republika Hrvatska postaje sve važniji faktor u međunarodnoj zajednici. Međunarodna okolina postaje sve kompleksnija, pojavljuju se novi akteri, novi procesi, i takvu međunarodnu okolinu treba dobro pratiti da bismo zapravo znali reagirati i u onim situacijama kad to bude važno za Republiku Hrvatsku", rekao je Cvrtila te napomenuo kako se upravo u tom

kontekstu istraživanje i edukacija u području sigurnosti i obrane postavljaju kao jedan od važnih prioriteta za Republiku Hrvatsku. "Važno je organizirati znanje, ali važno je i to znanje raspodijeliti unutar državnog sustava, koji mora tu imati potporu za određivanje svoje politike. U tom kontekstu, ovaj skup otvara ona pitanja koja nas upućuju prema tome da posvetimo posebnu pozornost tom obrazovanju i istraživanjima i da to postane jaka karika u donošenju odluka usmjerenih prema realizaciji interesa Republike Hrvatske", zaključio je. Na važnost obrambenog i sigurnosnog obrazovanja na otvorenju skupa upozorili su i brigadir Dario Matika, ravnatelj Instituta za istraživanje i razvoj obrambenih sustava MORH-a, general pukovnik Slavko Barić, zamjenik načelnika GSOSRH-a, te Višnja Tafra, savjetnica za obranu Predsjednika Republike Hrvatske.

U brojnim zanimljivim predavanjima i raspravama upozoravalo se na važnost znanosti i obrazovanja u području sigurnosti i obrane u današnjoj kompleksnoj međunarodnoj okolini te važnost znanstvenog praćenja procesa u tom području. Skup je bio i dobra prilika za razmjenu iskustava iz područja obrambenog i sigurnosnog obrazovanja sa susjednim zemljama. O europskoj sigurnosti na početku 21. stoljeća i značenju obrambenog i sigurnosnog obrazovanja imao je predavanje Vlatko Cvrtila s Fakulteta političkih znanosti sveučilišta u Zagrebu i predsjednik Forum za sigurnosne studije, a među brojnim predavačima bili su također veleposlanik RH pri NATO-u Davor Božinović, general bojnik Drago Lovrić, vojni predstavnik Republike Hrvatske pri NATO-u, i general pukovnik Slavko Barić, zamjenik načelnika GSOSRH-a, koji je govorio o sustavu izobrazbe u OS-u i pripremi pripadnika OSRH-a za sudjelovanje u međunarodnim mirovnim operacijama.

Ovo je inače već drugi skup koji se u sklopu znanstveno-istraživačkog projekta "Republika Hrvatska u europskoj sigurnosnoj arhitekturi" održava na Lošinju i rezultat je dobre i plodonosne suradnje Fakulteta političkih znanosti i MORH-a i OSRH-a. Nakon takve suradnje u pravilu ostaju tragovi u obliku zbornika, kakav je izšao nakon prošlogodišnjeg skupa, te istraživačkih studija i knjiga, što nam je sve u složenoj međunarodnoj okolini danas potrebno, a ovakva suradnja pokazuje i kakav je put integracije znanja u Republici Hrvatskoj. ■

Dragovoljno služenje vojnog roka

Nova mogućnost za vojnu karijeru

Uvođenje dragovoljnog služenja donijelo je i novi pristup vojnom roku. Ako gledamo na dragovoljno služenje kao jedan od načina kojim će se mlađi ljudi stimulirati da se jednog dana odluče za djelatnu vojnu službu, novi pristup je potpuno logičan. Obuka, smještaj i sve aktivnosti bit će provedeni drukčije i mnogo kvalitetnije nego što je to bilo dosad, a novitet su i finansijski uvjeti...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Sve moderne vojske svijeta posljednjih godina doživljavaju intenzivne promjene. Strukturno-organizacioni su "kronični", no u ovom stoljeću do izražaja je došlo smanjenje broja ljudstva. Promjenama su najviše izložene vojske europskih tranzicijskih, ili danas bolje rečeno posttranzicijskih zemalja, a jedna od ključnih točaka smanjenja jest ukidanje obvezatnog služenja vojnog roka. Tim smjerom je od 1. siječnja ove godine krenula i Hrvatska: ročne vojske više nema, služenje kakvo smo poznavali "zamrznuto" je. Ipak, usporedno s razmatranjem opcija zamrzavanja ročništva, počela se razmatrati i mogućnost dragovoljnog služenja, dakle, mogućnost da se svojevoljno, bez zakonske obveze, mlađi muškarci i (ovaj put) žene prijave za privremenu službu u Oružanim snagama i prođu temeljnu vojničku obuku.

Stoga je Ministarstvo obrane Republike Hrvatske sredinom ove godine objavilo oglas za prijam osoba koje žele

dragovoljno služiti vojni rok i prvi naraštaj trebao bi biti upućen na služenje 5. listopada. "Uvođenje dragovoljnog služenja donijelo je novi pristup vojnom roku", rekao je za Hrvatski vojnik brigadir Miljenko Lisec, zamjenik načelnika Službe za vojnu obvezu. Ako gledamo na dragovoljno služenje vojnog roka kao jedan od načina kojim će se mlađi ljudi stimulirati da se jednog dana odluče za djelatnu vojnu službu, novi pristup je potpuno logičan. Obuka, smještaj i sve aktivnosti bit će provedeni drukčije i mnogo kvalitetnije nego što je to bilo dosad, smatra Lisec. Sve to su stimulativne mjere koje trebaju pridonijeti da broj prijavljenih kandidata bude što veći. Čini se da su postigle svrhu: prvi naraštaj imat će 250 ročnika, a prijavilo ih se pet puta više (oko 1300, od čega 147 djevojaka).

Kad govorimo o stimulativnim mjerama, u današnje vrijeme logično je najprije govoriti o financijama. U dobre uvjete zasigurno se ubraja i plaća. Potpisnik ovih redaka

je tijekom svoga ne tako davnog ročničkog staža primao mjesecnu plaću od 200 kuna. Budući ročnici primat će 2660 kuna mjesечно, što je zajedno s besplatnim smještajem, odjećom, prehranom i troškovima prijevoza, te dopunskim zdravstvenim osiguranjem zacijelo stimulativna svota.

Ročnici će temeljni dio (osam tjedana) od ukupne 14-tjedne obuke proći u vojarni u Požegi. Za njihov boravak adaptira se i uređuje cijeli paviljon, a jedan će dio biti posebno namijenjen damama. Slično će biti u Đakovu, gdje će se provoditi specijalistička obuka. Zapravo, u trenutku izlaska ovog broja Hrvatskog vojnika radovi bi trebali biti završeni. Djelatnici koji će raditi na obuci ročnika posebno su odabrani: to su iskusni obučni instruktori. Po dolasku u nastavno središte, ročnici će potpisati Ugovor o dragovoljnem služenju (još jedan ročnički "novitet"), kojim će se obvezati na poštivanje stegovnika, službovnika i svih elemenata koji funkcioniraju u vojsci, te prihvatiće pune uvjete služenja.

Sve bi to trebalo pomoći mladim ljudima da se po završetku dragovoljnog ročničkog staža odluče za vojnički poziv i prijave u gardijsku brigadu. Brigadir Liseč je istaknuo osobitu važnost prvih ročnika, jer će "oni koji završe služenje u prvom dragovoljnem naraštaju biti najbolja

Djelatnici koji će raditi na obuci ročnika posebno su odabrani: to su iskusni obučni instruktori

■ Ročnici će temeljni dio (osam tjedana) od ukupne 14-tjedne obuke proći u vojarni u Požegi, dok će se u Đakovu provoditi specijalistička obuka

promidžba za nadolazeće naraštaje". Poučeni primjerima iz drugih država, od kojih su neke imale priličnih problema, u Službi za vojnu obvezu u početku su bili skeptični glede broja prijavljenih kandidata. No, brojka od 1300 ljudi je zadovoljavajuća. Ako se takav ritam nastavi, bit će zadovoljavajuće. No, budućnost je teško procijeniti.

Naravno, da bi se iskrystalizirala brojka od 250 ročnika trebalo je napraviti selekciju. Prvi kriterij bile su godine i zainteresiranost za ulazak u OSRH, a potom su uslijedili

zdravstveni pregledi 600 odabranih u Zagrebu i Splitu. Zdravstveni kriteriji odgovaraju onima propisanim za prijam u gardijsku brigadu. To je logično, jer tako se ne može dogoditi da netko tko s uspjehom prođe dragovoljno služenje vojnog roka nije sposoban za ulazak u djelatni sastav. Ovih dana trebala bi biti poznata konačna lista od 250 prvih ročnika, i to na temelju odluke koju će donijeti posebno Povjerenstvo osnovano u okviru M-2, u skladu s kriterijima i potrebama OSRH-a. Odlučit će godine, zainteresiranost za djelatnu službu i afinitet što su ih kandidati iskazali u upitnicima koje su popunjivali.

Profil prosječnog prijavljenog kandidata brigadir Liseč je okarakterizirao kao "prosječnog devetnaestogodišnjaka", koji je prošle godine upisan u vojnu evidenciju i netom je završio srednju školu. Ima i nešto starijih, do 24 godine.

Što s onima koji nisu "prosječni devetnaestogodišnjaci"? MORH ima kontinuirane natječaje za prijam gardista, kadeta, stipendista... Sve to skupa lepeza je koja pokriva karakteristične profile i interes mlađih ljudi. Stoga se može očekivati da se za dragovoljno služenje javljaju netom završeni srednjoškolci. To ipak ne znači da se nekim neće dati i druge mogućnosti, a ne samo pristup u gardijsku brigadu. Dragovoljno služenje vojnog roka može i mora upoznati sa svime što nude i drugi oblici vojne karijere, koji uključuju i visoko obrazovanje. Među ročnicima zacijelo ima i budućih časnika.

U svakom slučaju, prvi naraštaj dragovoljnih ročnika bit će pozorno promatran od cijelog sustava MORH-a i OSRH-a, pa i od hrvatske javnosti. Riječ je o još jednoj mogućnosti koja se nudi zainteresiranim za vojničku karijeru, a čini se da otvara velik broj daljnjih opcija. ■

29. kongres Europskog udruženja vojnih novinara u Rigi

Otvorenosću i razmjenom iskustava do čvršće povezanosti i suradnje

Ovogodišnji EMPA kongres s domaćinstvom u Latviji bio je vrlo sadržajan i informativan, odlično organiziran i nadasve koristan, a kao rezime susreta važno je istaknuti višekratno ponavljeni zahtjev za nužnošću obostrane komunikacije i razmjene iskustava na svim područjima jer samo tako je moguće i uspješno funkcioniranje EMPA-e i profesionalno obavljanje novinarskog posla u vojnem okruženju

—Vesna PINTARIĆ, snimio Željko STIPANOVIĆ—

■ Ovogodišnji kongres EMPA-e otvorio je u latvijskom Nacionalnom domu predsjednik udruženja brigadir Jörg Aschenbrenner a uime latvijskog Ministarstva obrane nazočne je pozdravio državni tajnik Edgars Rinkevičs

iskorišten je i za posjet Muzeju okupacije i kratko podsjećanje na prošlost i razdoblje nacističke i sovjetske okupacije Latvije od 1940. do 1991.

Na svim aktivnostima, od službenog otvaranja održanog u Nacionalnom domu u središtu Rige do završne ceremonije u Nacionalnoj operi, bili su najviši latvijski vojni i civilni dužnosnici, ministar obrane Vinets Veldre, državni tajnik Ministarstva obrane Edgars Rinkevičs te zapovjednik latvijskih nacionalnih snaga general bojnik Juris Maklakovs. Svi su u svojim govorima isticali čast i zadovoljstvo što su mogli biti domaćini ovogodišnjeg kongresa vojnih novinara, ističući njihovu važnost u oružanim snagama i doprinos informiranju javnosti o aktualnim vojnim pitanjima od šireg značenja.

Službeni sastanak članova ovogodišnjeg EMPA kongresa održan je u konferencijskoj dvorani Reval hotel Latvija, a otvorio ga je predsjednik EMPA-e brigadir Jörg Aschenbrenner. Nakon predstavljanja novih članova udruženja te izvješća o provedenim aktivnostima, brigadir Aschenbrenner je rekao kako je protekla godina bila vrlo bogata aktivnostima i istaknuo potrebu za dodatnim povećanjem broja članova iz ostalih europskih zemalja koje još ne sudjeluju u udruženju, na čemu se vrlo intenzivno radi.

Između dva kongresa održani su brojni međusobni susreti, prvi put je uspješno organiziran posjet vojnih novinara međunarodnim mirovnim vojnim snagama na Kosovu, pozdravljena je suradnja svih koji su svojim člancima obogatili sadržaj EMPA novosti i službene web stranice. Ove je godine prvi put dodijeljena i posebna EMPA nagrada za najbolji novinarski članak, koja je pripala novinaru iz susjedne Srbije Radenku Mutavdžiću za prilog o vojnoj suradnji s nacionalnom gardom Ohia. Naglašena je između ostalog važnost međusobnih veza i kontakata, razmjene informacija i međusobne potpore kako bi vojno novinarstvo bilo što kvalitetnije, a vojni novinari svoj posao mogli obavljati još profesionalnije. Bilo je riječi i o idućem kongresu, za koji su

Ovogodišnji domaćin kongresa i susreta članova Europskog udruženja vojnih novinara na kojem su se okupili predstavnici iz sedamnaest europskih zemalja, a održan je od 9. do 13. rujna, bila je Latvija. Za više od pedeset urednika službenih vojnih časopisa i civilnih publikacija koje se bave vojnom tematikom bila je ovo iznimna prigoda da razmijene iskustva, prošire svoje znanje, steknu vrijedne kontakte i poznanstva te saznaju više o zemlji domaćinu i njezinim oružanim snagama.

Latvijski kolege ujedno su se potrudili i da se vrijeme održavanja kongresa poklopi s velikom međunarodnom mornaričkom vježbom Open Spirit 2008 koja se svake godine održava na Baltičkom moru u latvijskim teritorijalnim vodama. Na vježbi je ove godine bio i glavni tajnik NATO-a Jaap de Hoop Scheffer, koji je pratilo odvijanje vježbe zajedno s novinarima sa zapovjednog broda Donau. Kako je nazočnost vojnih novinara u ovako velikom broju rijetkost i pruža nevjerljivat mogućnosti prezentacije vlastite vojske i njezinih dosega, u Ministarstvu obrane održano je predavanje o nacionalnoj obrambenoj strategiji i postignućima latvijskih nacionalnih obrambenih snaga. Jednako tako boravak u glavnom latvijskom gradu

Multinacionalna mornarička vojna vježba Open Spirit 2008

Baltičko more je more s vjerojatno najvećom koncentracijom neeksploziranih mina na svijetu zaostalih još iz razdoblja I. i II. svjetskog rata, a područje od posebnog značenja na kojem se intenzivno radi na čišćenju mina jest Irben, tjesnac važan zbog velikog pomorskog prometa koji se odvija tim dijelom Baltika. Procjenjuje se da je područje Baltičkog mora zagađeno s oko 145 000 mina, torpeda i bombi, a na dnu tjesnaca Irben leži ih oko 15 000 i, premda su stare između 60 i 90 godina, još predstavljaju potencijalni rizik za sve koji prometuju tim pravcem. Prepoznajuci važnost tog problema, prije dvanaest godina Latvija i Njemačka održavaju prvu

vježbu pretraživanja dna, tijekom koje je pronađeno 20 različitih eksplozivnih sredstava. Godinu dana poslije pridružuju im se Švedska i Estonija i tada se prvi put vježba održava pod nazivom Open Spirit te postaje godišnja vježba koja se odvija u duhu PzM programa, kao inicijativa u koju su uključene i zemlje koje nisu članice NATO-a, posebice s područja istočne Europe. Svake godine kao domaćin vježbe rotiraju se tri baltičke države, Latvija, Estonija i Litva, a danas u njih sudjeluju i sve ostale zemlje na Baltičkom moru zajedno s NATO zemljama (Danska, Norveška, Švedska, Rusija, Finska, Poljska, Njemačka, Francuska, Belgija, Nizozemska i Velika Britanija). Od 1997. vježba Open Spirit održava se svake godine. Do danas je pronađeno oko 500 mina u teritorijalnim vodama baltičkih država.

Ove je godine na vježbi sudjelovalo sedam nacija, i to Belgija, Estonija, Francuska, Njemačka, Latvija, Litva i Poljska, a među promatračima bili su Argentina, Egipt, Švedska i Čile. Najvažniji razlozi održavanja vježbe jesu smanjivanje rizika za plovidbu brodova, ribarenje, kao i ekološki razlozi, suradnja i razmjena iskustava između svih zemalja koje imaju granicu na Baltičkom moru te uvjež-

■ U vježbu je bilo uključeno šest protuminskih brodova, dva tima protuminskih ronilaca, pet patrolnih brodova te tri broda za potporu s ukupno 445 mornara. Samo je njemačka mornarica sudjelovala s dva broda i 115 mornara, a njihov brod Donau, pod zapovjedništvom kapetana fregate Christofa Ressinga, ujedno je bio i zapovjedni brod vježbe. Poseban gost ovogodišnje vježbe bio je glavni tajnik NATO-a Jaap de Hoop Scheffer

Uništavanje mina tijekom vježbe

bavanje protuminskih postupaka mornarica koje sudjeluju u vježbi.

U vježbu je bilo uključeno šest protuminskih brodova, dva tima protuminskih ronilaca, pet patrolnih brodova te tri broda za potporu s ukupno 445 mornara. Samo je njemačka mornarica sudjelovala s dva broda i 115 mornara, a njihov brod Donau, pod zapovjedništvom kapetana fregate Christofa Ressinga, ujedno je bio i zapovjedni brod vježbe. Tijekom ovogodišnje vježbe, koja je počela 28. kolovoza i trajala do 13. rujna, pronađeno je 57 mina. Njihovo uništavanje imali su prilike vidjeti i vojni novinari sudionici EMPA kongresa, a poseban gost ovogodišnje vježbe bio je glavni tajnik NATO-a Jaap de Hoop Scheffer.

Latvijske Oružane snage

Tijekom kongresa europskih vojnih novinara u latvijском je Ministarstvu obrane organiziran briefing o obrambenoj politici i Oružanim snagama Latvije. Briefing su vodili načelnik Glavnog stožera latvijских Oružanih snaga general Juris Maklakovs i brigadir Raimonds Rublovsksis, načelnik Uprave za strategijsko planiranje GSOS Latvije.

Temeljna pitanja na koje latvijski OS mora dati kompetentne odgovore ista su kao i u svim drugim sličnim državama: kako razviti sigurnost za 21. stoljeće i kako ustrojiti priuštvu, učinkovitu, fleksibilnu i razmjestivu oružanu silu, koja će štititi temeljne interese i vrijednosti latvijskog društva te omogućiti učinkovit doprinos kolektivnoj sigurnosti kao i sudjelovanje u međunarodnim mirovnim operacijama izvan matičnoga nacionalnog teritorija.

Stvaranje novog vojnog koncepta nametnulo se kao temeljna odrednica obrambene politike koja treba naći odgovor na vječno pitanje: Kako s ograničenim resursima osigurati ostvarivanje svih postavljenih ciljeva?

Ovogodišnja izdvajanja za obranu iznose 380 milijuna eura. Da bi se vidjelo koliko je napora cijela država uložila u jačanje i razvoj obrambenih sposobnosti Latvije, spomenimo da je prije samo tri godine, 2005., izdvajanje za obranu iznosilo 163 milijuna eura. U samo nekoliko godina, zahvaljujući ponajviše stalnom jačanju nacionalne ekonomije, udjel za obranu u državnom proračunu sasvim se približio proklamiranom cilju od 2% BDP-a.

Jačanje finansijske moći obrambenog sektora omogućilo je nekoliko važnih pomaka koji su pridonijeli ili će pridonijeti u skoroj budućnosti jačanju nacionalnih obrambenih kapaciteta te latvijskih Oružanih snaga.

Najvažniji je korak učinjen 2007., kad je uvedena profesionalna vojska kao temeljni uvjet za veće i kvalitetnije sudjelovanje u međunarodnim mirovnim misijama. Kao prednosti profesionalizacije navode se veća operativna spremnost i iskoristivost u međunarodnim misijama, viši stupanj borbene spremnosti, veća uvježbanošć i motiviranost osoblja, bolje upravljanje karijerama, veća sposobljenost za primjenu složenijih borbenih sustava. Latvijske Oružane snage broje 5600 pripadnika, ali je 2009. planom razvoja predviđeno povećanje na 5700, a 2010. na 5800 pripadnika.

Uz profesionalnu komponentu, ukupnu oružanu silu čini još i 11 646 pripadnika Nacionalne garde. Latvijska je Nacionalna

■ Briefing o obrambenoj politici i oružanim snagama Latvije održao je načelnik GS-a latvijskih OS general Juris Maklakovs. Latvijske Oružane snage broje 5600 pripadnika, ali je 2009. planom razvoja predviđeno povećanje na 5700, a 2010. na 5800 pripadnika. Uz profesionalnu komponentu, ukupnu oružanu silu čini još i 11 646 pripadnika Nacionalne garde

garda zapravo pričuvna snaga namijenjena obrani nacionalnog teritorija od oružane prijetnje te pružanju pomoći civilnim institucijama i stanovništvu u slučaju prirodnih i drugih incidenata. U Nacionalnu gardu latvijski građani pristupaju dragovoljno. Oni imaju obvezu godišnje na izobrazbi provesti 30 dana, za što dobivaju i financijsku nadoknadu. Trenutačno se radi na novom zakonu koji će pokriti službu u Gardi, a tim je prijedlogom predviđeno povećanje na 50 dana plaćene izobrazbe godišnje. Ako su pripadnici Nacionalne garde zbog specifičnih znanja potrebni za neku od misija izvan matičnog teritorija, moguće je njihovo premještanje u profesionalni sastav latvijskih OS. Garda je ustrojena u bojne, a uz pješačke postroje i PZO bojna, ABKO bojna, inženjerijska bojna te topnička bojna.

Kako je Latvija članica NATO-a i EU-a, obveze koje se pred Oružane snage postavljaju ozbiljne su i za njihovo je ispunjavanje potrebno osigurati učinkovit vojni ustroj i odgovarajuće materijalne pretpostavke.

Zato su pokrenuti i programi modernizacije opreme nužne za povećanje operativne učinkovitosti. U tijeku su procesi nabave protuminskih brodova, lakog PZO sustava RBS -70, komunikacijskih sustava, protuoklopnih vođenih projektila, sustava za nadzor mora, logističke opreme te osobne opreme i osobnog oružja. Započeli su ili su u pripremi projekti nabave radara za nadzor zračnog prostora i patrolnih brodova. Priprema se i projekt nabave kotačnog oklopног vozila.

Trenutačno se u misijama izvan matičnog teritorija nalazi 144 pripadnika latvijskih OS. Najviše ih je u misiji ISAF u Afganistanu (118) i u misiji KFOR na Kosovu (20). Tome treba pridodati i 60 pripadnika koji su latvijski doprinos NRF-u i koji, ako zatreba, mogu vrlo brzo biti raspoređeni u skladu s potrebama. Planira se broj vojnika koji su na službi izvan matičnog teritorija do 2010. povećati na oko 580, u što su uključeni i vojnici dodijeljeni za potrebe NRF-a.

T. VLAŠIĆ

domaćinstvo ponudili Austrijanci i koji bi se početkom listopada iduće godine trebalo održati u Beću.

Održano je i nekoliko prezentacija o aktivnostima EMPA članstva, a jedna od njih je bila o trodnevnom posjetu multinacionalnim snagama KFOR-a na Kosovu u lipnju ove godine, koju je održao novinar Roman Bric iz Slovenije. Tom je prilikom snimljen i film o suradnji s latvijskim kolegama iz agencije Tevijas Sargs, koji je i prikazan sudionicima kongresa. Načelno je dogovoren i novi EMP-in posjet za proljeće iduće godine, i to mirovnim snagama u Čad.

Pukovnik John Durnin održao je prezentaciju o sudjelovanju na izložbi vojne opreme, naoružanja i inovacija u vojnoj tehnici Eurosatory 2008., koja se svake druge godine održava u Parizu i koja je okupila oko tisuću dvjesto izlagatelja iz više od pedeset zemalja, o

■ Na službenom sastanku EMPA članova naglašena je između ostalog važnost međusobnih veza i kontakata, razmjene informacija i međusobne potpore kako bi vojno novinarstvo bilo što kvalitetnije, a vojni novinari svoj posao mogli obavljati još profesionalnije

čemu je također prikazan kratki promidžbeni film. Brigadir Karl-Heinz Leitner ukratko je izvijestio o sudjelovanju na kongresu CIOR- riječ je o udruženju umirovljenih časnika NATO-a - koji je održan u lipnju u Istanbulu, a na kojem je također bilo riječi o izazovima komunikacije u vojnem okruženju i o objektivnosti vojnog novinarstva.

Diskusija je nastavljena pozivom svim članovima udruženja da budu još aktivniji u prezentaciji aktivnosti u vlastitim oružanim snagama, njihovim sudjelovanjima na vježbama i u međunarodnim misijama, kako bi te informacije mogle biti dostupne širem krugu zainteresiranih, kao u intenziviranju suradnje s novim državama i vojskama u području vojnih medija, što je i jedan od najvažnijih ciljeva EMPA-e.

Na kraju službenog sastanka, prezentirana je još jedna vrlo

zanimljiva tema vezana za latvijska iskustva i ulogu koju Latvija ima kao zemlja na granici šengenske zone, u sklopu čega je prikazan i informativni film koji na vrlo zanimljiv i otvoren način govori o načinu provođenja granične kontrole i obvezama građana susjednih država prilikom ulaska u Latviju.

Kao rezime ovogodišnjeg kongresa važno je još jednom istaknuti višekratno ponavljanu zahtjev za nužnošću obostrane komunikacije i razmjene iskusstava na svim područjima jer samo tako je moguće i uspješno funkcioniranje EMPA-e i profesionalno obavljanje novinarskog posla u vojnom okruženju.

Latvijskim kolegama na kraju treba uputiti sve čestitke, ne samo na odličnoj organizaciji kongresa i i prezentaciji njihovih oružanih snaga već i na mogućnosti da Latviju upoznamo i kroz njezinu povijest, tradiciju i kulturu, koja

nas je doista oduševila. Upravo zato moramo spomenuti posjet palači Rundale, u kojoj će vas kroz bogato urešene odaje, u kojima su barok i rokoko ostavili svoj pečat, provesti dvorska dama, ili pak muzeju Turaida, gdje će vam voditi čak i otpjevati neku od tradicionalnih latvijskih pjesama ili pak natjerati vas da naučite neke od tradicionalnih plesova, dakako u izvornoj narodnoj nošnji. ■

■ Ceremonija svečanog zatvaranja kongresa održana je u Nacionalnoj operi a tom prigodom predsjednik EMPA-e uručio je prigodan dar ministru obrane Vinetu Veldreu

Nove životne uloge - promjena ponašanja i stavova

Novi vojnik, dolaskom u vojnu organizaciju, osim što mora usvojiti određena znanja i vještine, pridržavati se vrijedećih pisanih propisa, mora poštovati i nepisana pravila i općenito se ponašati kao "vojnik". On također usvaja i ponašanja i stavove svojih kolega i nadređenih učeći po modelu...

Suzana FILJAK

Kada se suočimo s novom životnom ulogom (prvi dan na poslu, na novoj dužnosti, u novoj radnoj sredini), osjećamo se pomalo "umjetno", kao da nismo "u svojoj koži" i kao da smo odjednom postali netko drugi... U većini slučajeva, nakon određenog vremena dolazi do prihvatanja na novu ulogu i ponovno se osjećamo ugodno, sigurno i prirodno, a svoje ranije navike i ponašanja prilagođavamo novoj okolini. Ako preuzeta uloga traži od nas izrazitu promjenu ponašanja, tada će to utjecati i na relativno trajnu promjenu naših stavova.

U jednom istraživanju iz 1956. (Lienerman), industrijski radnici s istovjetnim stavovima o radničkim pravima raspoređeni su na različite dužnosti: nadglednika ili sindikalnih povjerenika. Ubrzo su se razišli u stavovima poprimajući uvjerenja u skladu s novom radnom ulogom...

Takvi procesi odvijaju se jednako u svim društvenim sferama, od obitelji, preko radne organizacije, sve do globalnih razina. Tako i novi vojnik dolaskom u vojnu organizaciju, osim što mora usvojiti određena znanja i vještine, pridržavati se vrijedećih pisanih propisa, mora poštovati i nepisana pravila i općenito se ponašati kao "vojnik". On također usvaja i ponašanja i stavove svojih kolega i nadređenih (i pozitivna i negativna) učeći po modelu. Socijalne uloge jesu skup normi i očekivanja koji određuju način kako bi se ljudi određenog položaja trebali ponašati. Prihvatajući nove uloge, ljudi se počinju ponašati u skladu s postojećim očekivanjima, postupno prilagođavajući svoje ranije stavove.

Poznato Zimbardovo istraživanje, provedeno na slučajno odabranim, potpuno psihički zdravim i emocionalno stabilnim ispitnicima "čiste" prošlosti, pokazalo je kako se ljudi vrlo brzo "užive" u ulogu koja im je dodijeljena. Po slučaju su podijeljeni na čuvare i zatvorenike u zatvoru. Osim strogovog pravila o zabrani tjelesnog maltretiranja (potpisanih u ugovoru o sudjelovanju i plaći), nisu dobili nikakve druge upute kakvo se ponašanje od njih očekuje. Po prijamu u "zatvor", "počinitelji lakših kaznenih djela" skinuti su, okupani, pregledani, dobili su odjeću s brojevima i smješteni

su u celije koje će napuštati samo za vrijeme obroka i provizke. Sami su brzo prihvatali takvu deindividualizaciju pa kad su ih svećenici (koje se povremeno dovodilo u tako formiran zatvor) pitali za ime - odgovarali bi osobnim brojem... Čuvari su dobili odore i druge simbole moći: gumene palice, ključeve, lisice, zviždaljke i... neprozirne sunčane naočale, a "radili" su u smjenama po osam sati. Vjerovali su da istraživače više zanima ponašanje zatvorenika nego njihovo.

Takov "zatvor" opstao je samo šest dana. Izgubila se granica između onoga što ispitnici jesu i onoga što "glume". Iako spočetka nije bilo nikakve razlike među njima, novododijeljene uloge vrlo su brzo odredile i njihovo manifestno ponašanje, ali i mišljenje i osjećaje. "Čuvari" su se počeli ponašati nasilnički (iako za to nije bilo stvarnih povoda): od oštih zapovijedi, uvreda do poniženja, prijetnji, a neki su stvarno uživali u statusu i moći pa su ukinuli i sva prava zatvorenika (vrijeme za spavanje, objedovanje, obroke). Ni jedan nije zakasnio na posao, a rado su besplatno ostajali i prekovremeno. Devedeset posto vremena razgovarali su samo o zatvoru. "Zatvorenici" su postali servilni i dehumanizirani, s rastućom mržnjom prema čuvarima. Neke su morali vrlo brzo otpustiti zbog napada bijesa, poremećajući pažnje i mišljenja, te simptoma teške depresije ili psihosomatickih oboljenja (kožni osip).

Vjerovanje kako se treba ponašati u određenoj ulozi i uvjerenje da se to od nas i očekuje odredit će i naše ponašanje. Važno je stoga, više nego što to obično činimo, pridavati važnost situaciji u kojoj se čovjek nalazi. Različito se ponašamo u različitim situacijama i "igramo" različite životne, privatne i poslovne uloge... Ponekad neki ljudi imaju teškoća s "prebacivanjem" u različite uloge, a ponekad i okolica očekuje da se netko ponaša u skladu sa samo jednom svojom, primjerice profesionalnom ulogom stručnjaka ili vojnika. No, zahvaljujući svojim mnogobrojnim životnim ulogama svi smo razvili i svoje mreže poznanstava i prijateljstava, a dobri prijatelji nam, osim za pomoći u nevolji, služe i za korekciju negativnog/nepoželjnog ponašanja i neprimjerenih stavova. ■

Obilježena 17. obljetnica Zrakoplovno - tehničkog zavoda

U prostorijama Zrakoplovno-tehničkog zavoda održana je 12. rujna svečanost kojom je proslavljen Dan te ustrojbine cjeline, kao i 17. obljetnica njezina ustrojavanja.

Uz djelatnike postrojbe, svečanom programu nazočili su i bivši djelatnici, dužnosnici drugih ustrojbenih cjelina MORH-a i OSRH-a, kao i suradnici Zavoda.

Prigodne govore povodom Dana ZTZ-a održali su zapovjednik postrojbe, brigadni general Vinko Štefanek, te general Mate Ostović.

fanek, izaslanik načelnika GSOSRH-a i zapovjednik Zapovjedništva za potporu brigadni general Mate Ostović, te državni tajnik MORH-a Mate Raboteg.

General Štefanek je iznio i kratku prezentaciju, u kojoj je naveo postignuća ZTZ-a u prvoj polovici 2008. godine, aktualne zadaće postrojbe i njezine perspektive u budućnosti. General Ostović je prije

svega želio istaknuti znače-

nje ZTZ-a, opisavši ga kao nezaobilaznu kariku u održavanju zrakoplovno-tehničkih materijalnih sredstava, koja pridonosi tehničkoj i ukupnoj letačkoj spremnosti letjelica HRZ-a.

Državni tajnik Raboteg zahvalio je djelatnicima za njihov uspješan rad, te se osvrnuo na budućnost, koja podrazumijeva izdvajanje iz sustava MORH-a i aktivno uključenje na hrvatska i svjetska tržišta. Izrazio je uvjerenje da su razvojni potencijali ZTZ-a veliki i treba ih iskoristiti na najbolji mogući način, kako bi Zavod postao važnim čimbenikom na tržištu.

Na kraju su dodijeljene nagrade i pohvale najistaknutijim djelatnicima postrojbe.

D. VLAHOVIĆ

snimio D. KIRIN

snimio D. KIRIN

Multimedijalna izložba o NATO-u

U Gliptoteci HAZU od 10. do 19. rujna održana je multimedijalna izložba o NATO-u, koju je organiziralo Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija u suradnji s NATO stožerom u Bruxellesu, a u sklopu Komunikacijske strategije za članstvo RH u NATO-u, kako bi se povećala informiranost javnosti o aktivnostima Saveza.

Izložba je napravljena u NATO sjedištu za potrebe sastita u Bukureštu, sastavljena od 15 stupova s interak-

tivnim medijima (video, fotografija i pisani izvor) na engleskom i francuskom jeziku, a daje pregled transformacije Saveza. Također obuhvaća materijale o NATO operacijama u Afganistanu i na Kosovu, civilnom planiranju u slučaju kriza i znanstvenoj suradnji, te sadrži interaktivni kviz. Tijekom izložbe šest puta dnevno dva stručnjaka iz NATO-a održavala su predavanja o NATO-u na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku.

OJI

Poziv djelatnicima MO-a i OS-a za izložbe

Galerija "Zvonimir", Bauerova 33, prikuplja ponude za izložbeni program u 2009. godini. Pozivamo sve djelatnike MO-a i pripadnike OS-a da svoje prijedloge za izložbe pošalju na adresu Galerije do 15. listopada 2008.

Sve će prijedloge razmotriti posebna komisija, te odabratи najbolje za realizaciju.

Osoba za kontakt jest Zrinka Pillauer Marić, prof., tel. 4567 926, fax: 4568 394, e-mail: galerija.zvonimir@mohr.hr

Također podsjećamo sve zainteresirane da će u božićno vrijeme, krajem prosinca 2008., u Galeriji "Zvonimir" biti otvorena skupna izložba likovnih radova, na kojoj isključivo pravo izlaganja imaju pripadnici OS-a i djelatnici MO-a. Prijave su još uvijek moguće. Podrobnejše informacije u Galeriji "Zvonimir", tel. 4567 926.

Razvojni put NLOS-C

NLOS-C sustava jest nedostatak naprednih samovoznih topova/haubica koje su na raspolaganju američkoj kopnenoj vojski (US Army).

Sadašnji je temeljni samovozni sustav američke kopnene vojske

preusmjерene na razvoj modela NLOS-C. To je odlučeno jer su stručnjaci procijenili da NLOS-C bolje odgovara budućim zadaćama američke vojske.

NLOS-C je načinjen na standardiziranom gusjeničnom podvozju za vozila s posadom u sklopu programa FCS. Rabi potpuno novi top XM324 dužine 38 kalibara, načinjen od čelika vrhunske kakvoće, s novim naprednim zatvaračem, plinskom kočnicom i učinkovitim automatskim punjačem koji će smanjiti naprezanje posade. Masa NLOS-C je oko 28 tona, ali kako je vozilo još u razvoju moguće su i promjene. Pogonski sustav je hibridni dizel električni. Prema sadašnjim planovima, američka vojska treba oko 300 sustava NLOS-C.

M. PETROVIĆ

SAMOVOZNI topnički sustav NLOS-C (Non Line Of Sight Cannon - topnički sustav velikog dometa) jedan je od stožernih elemenata programa FCS (Future Combat Systems - budući borbeni sustavi), odnosno dijela tog programa koji je zadužen za razvoj vozila s posadom. Razlog za žurbu u razvoju

M109 A6 Paladin, i to je zadnja modernizacija već zastarjelog sustava M109. Iako je Paladin dosta opsežno moderniziran, ipak je riječ o oružju ograničenih mogućnosti, koje je trebalo biti zamijenjeno posebnim i potpuno novim samovoznim sustavom Crusader. No, razvoj Crusadera je otkazan, a sve su snage

US Army

ABL-ovo "prvo svjetlo"

AMERIČKA tvrtka Boeing Company i američka obrambena agencija MDA (Missile Defence Agency) 7. rujna postigle su novi značajni uspjeh u zajedničkom razvojnom programu "zračnog lasera" (Airborne Laser). Naime, prvi put i uspješno je obavljeno zemaljsko testiranje visokoenergetskoga kemijskog laserskog sustava, odnosno ispaljivanje "prvog svjetla". Dodatnu težinu tom uspjehu daje činjenica da je riječ o testiranju visokoenergetskoga kemijskog laserskog sustava koji je prije toga integriran na svoju konačnu zrakoplovnu platformu, a to je modificirani Boeingov avion 747-400F iz sastava USAF-a. ABL laserski sustav razvija se kao obrambeno oružje, i to najviše kao obrana od protivničkih balističkih projektila, protiv kojih će se boriti tako da ih locira i napada dok se oni nalaze u svojoj prvoj fazi leta nakon lansiranja. Dosad je ispitno ispaljivanje laserskih zraka High Energy Lasera

obavljano u laboratorijskim uvjetima, odnosno tijekom prošle godine obavljeno je letno ispitivanje pomognoga laserskog ciljničkog sustava poput TILL-a (Tracking Illuminator Laser), namijenjenog za zahvat i praćenje lansiranih balističkih projektila i snage jednog krovata, te uspješnosti integriranja nosne turele u koju je smješten dio cjelokupnog laserskog sustava.

High Energy Laser je proizveo Northrop Grumman, dok je turelu proizveo Lockheed Martin.

Nakon ovoga prvog rujanskog testiranja, do kraja godine bit će provedeno još nekoliko dodatnih različitih zemaljskih testiranja, a prvo testiranje u zraku, uz zahvat i obaranje balističkog projektila, bit će provedeno 2009. godine.

I. SKENDEROVIC

Nova komunikacijska usluga za francusku vojsku

AGENCIJA za logistiku i nabavu francuskog ministarstva obrane sklopila je s tvrtkom EADS ugovor o isporuci komunikacijske usluge PASSEREL. Ta će se usluga rabiti za osiguravanje komunikacija za francuske snage raspoređene u misione na Balkanu, u Africi i na Bliskom istoku.

Usluga PASSEREL treba prema ugovoru osigurati glasovne i podatkovne veze za više od 10 000 francuskih vojnika raspoređenih na službu izvan Francuske. Usluga omogućava vojnicima diljem svijeta da ostanu u kontaktu sa svojim obi-

teljima i prijateljima telefonom i elektroničkom poštom.

Osim što omogućava klasične telefonske točke u javnim govornicama i internetske sobe, usluga omogućava inovativni bežični pristup internetu za individualne korisnike telefona i prijenosnih računala. Te će bežične pristupne točke pokrivati zajedničke prostore kao što su kantine, spavaonice, vojarne, tako da će vojnici moći jednostavno komunicirati telefonom, pregledavati internet i čitati elektroničku poštu.

Usluga omogućava besplatnu uspostavu telefonskih poziva unutar

sustava. Kao dio usluge isporučit će se i bežični telefoni u sklopu usluge Astrium, a omogućit će se izravno primanje poziva pozivatelja izvan usluge PASSEREL. Vojnici će moći kupovati razne tipove prepaid kartica, kojima će se omogućiti plaćanje raznih vrsta usluga što ih PASSE-REL omogućava.

M. PETROVIĆ

Marinska leteća topovnjača

AMERIČKI marinski korpus ubrzano radi na dovršenju dizajna oružnih sustava, koji bi u formi dodatne opreme bili ugrađivani na njihovu postojeću flotu zračnih cisterni KC-130J. Glavni povod tome jesu iskazane operativne potrebe američkih oružanih snaga, posebice u Afganistanu. Leteće topovnjače iz sastava američkog ratnog zrakoplovstva, AC-130U, uvelike su angažirane u zadaćama zračne potpore kopnenim snagama koje su zadnjih mjeseci suočene s povećanim borbenim aktivnostima talibana.

Marinski korpus, motiviran željom da pridoneće određenom rasterećenju topovnjača ratnog zrakoplovstva, ali i željom za dodatnom specifičnom prilagodbom oružnih sustava

svojim potrebama, pokrenuo je vlastiti program dodatnog opremanja letećih cisterni. Dužnosnici marinskog korpusa nazvali su taj program Armed KC-130J Phase 1 i za prosinac ove godine planiraju prvi probni let svog prvog prototipa "naoružane" cisterne. Temeljna je ideja marinskog korpusa da oružni sustavi budu svojevrsna "dodatačna oprema", odnosno nastoji se omogućiti određena autonomija marinskim eskadrilama da ovisno o operativnim potrebama avione namjenski konfiguriraju za zadaće popune gorivom u zraku, prijevoza ljudi i opreme ili za zadaće pružanja zračne potpore. Dobrim dijelom slijedeći iskustva američkog zrakoplovstva pri modificiranju AC-130U, marinski KC-130J na lijevom

krilu na podvjesnom nosaču imali ciljnički i ISR (Intelligence Surveillance Reconnaissance) podvjesnik, dok bi na lijeva bočna ulazna vrata bio postavljen 30 mm top. Uz to, na lijevom krilu, na podvjesnom nosaču marinska će topovnjača imati vođene projektille zrak-zemlja Hellfire. Za sljedeću fazu naoružavanja marinske topovnjače planira se instalacija vođenih projektila zrak-zemlja Hellfire i na desno krilo, te mogućnost nošenja "stand-off" navođenih bombi. Unatoč tome što je američko ratno zrakoplovstvo nedavno skinulo topove kalibra 30 mm s aviona AC-130U, zbog nezadovoljstva njihovim performansama tijekom operativne uporabe, i vratio se na "stare" topove kalibra 40 mm i 20 mm, u marinskem korpusu navode kako upravo kalibri 30 mm zadovoljavaju njihove potrebe.

Do kraja proračunske godine 2011. marinski korpus kani obaviti modificiranje tri eskadrile aviona KC-130J, a tijekom 2012. naoružavanje četvrte eskadrile, odnosno konverziju aviona KC-130T na novi standard aviona KC-130J. Procjenjuje se da cijena jednog kompleta oružnih sustava po avionu iznosi oko 10 milijuna američkih dolara.

I. SKENDEROVIC

Virtualni vježbovni sustav

URED za pomorska istraživanja (Office of Naval Research - ONR) američke ratne mornarice (US Navy) razvio je napredni virtualni vježbovni sustav za obuku pješaštva, Infantry Immersion Trainer (IIT).

Infantry Immersion Trainer omogućava realistično i vjerno virtualno okruženje koje pomaže pripremiti vojnike za suočavanje s različitim situacijama u stvarnom svijetu. Američki marinski korpus isprobao je Infantry Immersion Trainer u posebno osmišljenom programu kojemu je svrha osposobiti ih za prepoznavanje prijetnji i donošenje odluka u djeliću sekunde u dinamičnom scenariju. Takva se izobrazba mari-

naca provodi prije njihova upućivanja u misije, gdje će se u stvarnosti suočavati sa sličnim događajima.

Infantry Immersion Trainer je jeftina, priuštiva tehnologija, koja učinkovito povećava mogućnosti vojnika tijekom složenih stresnih borbenih uvjeta na terenu. Ta je tehnologija ispunjenje želja brojnih zapovjednika koji smatraju kako i obični vojnici moraju imati više realističnog treninga karakterističnog za specijalne snage. Dosad je takav trening bio skup i zahtjevan jer je zahtjevalo mnogo instruktora, velike poligone i mnogo vremena. Pomoću Infantry

Immersion Trainera, to je danas ipak jednostavnije i jeftinije pa se više vojnika može uključiti u njega.

Infantry Immersion Trainer je operativan od prosinca 2007., a u prva tri mjeseca obuku je prošlo više od 800 marinaca.

M. PETROVIĆ

BRITANSKE kompanije BAE Systems i VT Group potpisale su konačan i zakonski obvezujući ugovor, čime je utemeljena tvrtka BVT Surface Fleet, nastala zajedničkim ulaganjem koji ujedinjuje dijelove kompanija, a odnosi se isključivo na ratnu brodogradnju površinskih plovila i operativnu potporu. Ugovorom potpisanim sredinom lipnja ove godine također je utemeljena tvrtka Fleet Support Ltd. s jednakim udjelima navedenih kompanija, a sa svrhom potpore vojnim površinskim plovilima tijekom njihova životnog ciklusa. Objava ugovora je uslijedila točno nakon što je britansko ministarstvo obrane odobrilo nastavak na programu nosača zrakoplova klase Queen Elizabeth, prvobitno poznat pod imenom budućih nosača zrakoplova

CVF. Ugovor je također dobio odobrenje od EU-a i američkih regulatornih tijela kao i dioničara kompanije VT. Tvrta BVT službeno je započela s radom 1. srpnja ove godine.

Nakon svojevrsnog združivanja snaga, BVT i ministarstvo obrane nastaviti će rad na finalizaciji samoga projekta i ugovora o gradnji, čime bi i službeno započela gradnja novih nosača zrakoplova HMS Queen Elizabeth i HMS Prince of Wales. Ukupna procijenjena vrijednost obaju nosača iznosi nevjerojatnih 7,4 milijarde dolara, a bit će građeni po sekcijama u brodogradilištima u Portsmouthu, Barrow-in-Furnessu, Glasgowu i Rosythu. Dostava prvog broda u klasi britanske ratnoj mornarici, Queen Elizabeth, određena je za 2014., dok bi

Napreduje britanski CVF

Prince of Wales trebao biti dostavljen dvije godine poslije.

Kako je za potrebe CVF programa osnovan savez ACA (Aircraft Carrier Alliance), preostali ulagači poput tvrtki Babcock, Thales U.K., BAE Systems Submarine Solutions i BAE Systems Integrated Technology, podržali su stvaranje tvrtke BVT. Posljedna objava uslijedila je nakon dodjele ugovora u ožujku za dobavu čelika za gradnju trupa i dijelova s dugim rokom isporuke te onoga u veljači između tvrtki Babcock Engineering Services i Edmund Nuttall Ltd. za modifikaciju dokova kako bi započela gradnja prvoga nosača zrakoplova.

Uz stvorenu aliansu i zeleno svjetlo britanskog ministarstva obrane, program nosača zrakoplova klase Queen Elizabeth ponovo je u punom zamahu unatoč ranijim indikacijama kako bi moglo doći do kašnjenja od oko 18 mjeseci u čitavom programu i unatoč sumnji dijela čelnika ministarstva obrane koji su zauzeli stav da se za istu vrijednost mogla izgraditi daleko veća flota nekih drugih površinskih borbenih plovila.

M. PTIĆ GRŽELJ

Bugarska kupuje korvete Gowind

BUGARSKI premjer Sergej Stanićev tijekom svog boravka u Parizu početkom 4. srpnja ove godine potvrdio je namjeru kupnje dviju korveta programa Gowind francuskog vojno-brodograđevnog konzorcija DCNS s opcijom nabave dodatnih dviju jedinica. Istodobno je predstavnik francuskog brodograditelja potvrdio službenu narudžbu zaprimljenu 2. srpnja te je objavljeno da će se prva Gowind korveta u klasi graditi u DCNS-ovom brodogradilištu Lorient. Dodao je kako su u tijeku pregovori o mogućnosti sastavljanja drugog ili bilo kojega sljedećeg broda u bugarskom brodogradilištu u Varni na obali Crnog mora. Ovisno o narudžbenim specifikacijama, korvete programa Gowind mogu imati istisninu između 1700 t i 2100 t. U skladu s već prije objavljenim napisima, vrlo je vjerojatno da će bugarska mornarica rabiti korvete inačice 200. Glavna obilježja ovih korveta jesu duljina 103 m i širina 14,2 m, te istisnina 1950 tona. Uz još neobjavljenu konfiguraciju propulzijskog sustava, brodovi bi trebali postići maksimal-

nu brzinu veću od 30 čv. Na krmenom dijelu broda nalazi se sletna paluba i hangar za smještaj helikoptera veličine 10 tona. Moguće inačice naoružanja uključuju projektil MICA namijenjene bliskoj protuzračnoj obrani i protubrodske projektilne MM40 Exocet.

Bugarska je 2006. započela pregovore o nabavi četiriju brodova i time bi postala prva korisnica korveta programa Gowind.

Međutim, već se tada procjenjivalo da će trebati dosta vremena kako bi

se prikupilo traženih 800 milijuna eura za brodove. Čelnici DCNS-a su početkom ove godine bili uvjereni kako je vjerojatnost ugovaranja iznimno mala s obzirom na vijest da Bugarska nabavlja dvije belgijske fregate klase Wielingen i jedan minolovac. Kako su korvete programa Gowind još uvijek u projektnoj fazi, očekuje se da prvo plovilo bude dostavljeno 2011. ili 2012., tako da će belgijske fregate služiti kao prijelazno rješenje.

M. PTIĆ GRŽELJ

Tehnološki demonstrator X2 TECHNOLOGY

AMERIČKA tvrtka Sikorsky Aircraft Corporation uspješno je 28. kolovoza obavila prvi probni let svo- ga X2 Technology Demonstratora, odnosno razvojne platforme za helikopter nove generacije. Probni let, koji je trajao 30 minuta, obavljen je na poligonu Horseheads u američkoj saveznoj državi New York, a dosegнутa je najviša visina od 12,5 m uz najveću postignutu brzinu od 35 km/h. Tijekom leta na X2 Technology Demonstrator izvedeni su temeljni manevri poput zaledbenja do određene visine, horizontalni let, te okret oko vlastite osi pri zaledbenju.

Prvi probni let koji je obavljen u kolovozu kruna je četverogodišnjeg rada na dizajnu helikoptera (značajna uporaba kompozitnih materijala,

koaksijalni rotor), njegovu tehnološkom razvoju, te razvoju i ugradnji odgovarajućeg paketa avionike.

Razvoj X2 Technology Demonstratora velikim je dijelom prilog višegodišnjim nastojanjima da se napravi znatniji pomak u aerodinamičkom dizajnu helikoptera, odnosno postizanje letnih brzina većih od 300 km/h. Dizajn X2 Technology Demonstratora odnosno njegove očekivane letne performanse trebali bi donijeti postizanje maksimalne brzine od oko 460 km/h, uz zadržavanje svih karakterističnih odlika helikoptera poput izuzetne stabilnosti pri malim brzinama, promjena režima leta, učinkovitog zaledbenja, sigurne autorotacije.

I. SKENDEROVIC

Multinacionalna bojna vojne policije za potrebe NATO-a, poljska inicijativa od 2002. godine

Iskustva iz većine oružanih sukoba u svijetu pokazuju da se način rješavanja sukoba stalno mijenja. Civilni i vojni donositelji odluka žele izbjegći nepotrebna stradanja protivnika i smanjiti broj civilnih žrtava. Stoga se uporaba smrtonosnih oružja i sile znatno smanjuje, te se sve češće upotrebljavaju zamjenska neubođita sredstva (struga, plin, gumeni meci i sl.)

General bojnik Boguslaw PACEK

Operacije na Balkanu i u Iraku pokazale su da je i dalje nužna uporaba odlučujuće sile operativnih vojnih snaga (zrakoplova, helikoptera i oklopnih sredstava) u prvim fazama operacije, kada je riječ gotovo isključivo o prevladavanju inicijalnog otpora na terenu. Već u sljedećoj, mnogo dužoj fazi pod nazivom Operativna stabilizacija, zahtijeva se više policijska akcija nego vojna intervencija. Tu se prepoznaju zadaće: patroliranja, uspostave i nadzora kontrolnih točaka, te osiguranja konvoja, koji bi bez osiguranja bili izloženi napadima i drugim ugrozama.

Tu drugu fazu operacije najbolje provode policijske pos-

trojbe s vojnim statusom, tj. specijalno obučene postrojbe vojne policije. Iskustva iz dosadašnjih mirovnih i stabilizacijskih misija pokazale su potrebu za policijskim postrojbama s vojnim statusom, koje su prigodno obučene i izvrsno opremljene za vršenje policijskih i interveničkih zadaća, posebno u teškim i kompleksnim operacijama.

Stoga je poljska vojna policija započela sa stvaranjem Multinacionalne bojne vojne policije za potre-

be NATO-a - NATO Multinational Military Police Battalion (NATO MNMPBAT). Stvaranje bojne inicirano je na samitu NATO-a u Pragu, u studenom 2002. godine. Uz Poljsku, u projektu sudjeluju još tri zemlje: Češka, Slovačka i Hrvatska.

Poljska Vojna žandarmerija pruža jednu manevarsku satniju i vod za potporu. Navedena manevarska postrojba je Specijalna postrojba vojne policije. Specijalizirana obučka za rad NATO vojne policije u operativnim uvjetima, kao i tečajevi jezika, u provedbi su od 2007. godine. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Terorizam i mediji

Iako Ujedinjeni narodi još nisu postigli dogovor o jedinstvenoj definiciji terorizma, može poslužiti definicija Jonathan Instituta u Jeruzalemu na konferenciji 1979. godine: "Terorizam je namjerno i sustavno ubijanje, sakaćenje i ugrožavanje nevinih, kako bi se u njih utjerao strah radi neke političke svrhe" (Christopher C. Harmon, "Terorizam danas", 2002., str. 19). Danas

se čini potpunijom definicija američkog ministarstva vanjskih poslova (State Department), koja terorizmom smatra bilo kakvu primjenu nasilja u političke svrhe od subnacionalnih grupa ili tajnih državnih agenata, često usmjerena na neborbene ciljeve, s namjerom djelovanja prema publici. (Philip B. Heymann, Terrorism and America, 2000. str. 3). U posljednjoj definiciji vidljiv je

Bit terorizma najjerojatnije je najjasnije izražena u stoji kineskoj uzrečici "ubiti jednoga - uplašiti stotine", samo što bi danas to moglo glasiti "ubiti tisuće - uplašiti milijarde"

Darko MARINAC

trend isticanja informativne komponente nad nasilnom komponentom terorizma.

Terorizam kao pošast protiv ljudske sigurnosti nije od jučer, te se tijekom povijesti manifestirao u sljedećim oblicima: politički atentati, podmetanje eksplozivnih naprava. U novije vrijeme i uzimanjem talaca, a najčešće kao otimanje zrakoplova. Današnje očekivane ugroze dolaze i od moguće terorističke upotrebe oružja za masovno uništenje (biološko i nuklearno oružje).

Neke od značajki terorizma današnjice jesu njegova raspršenost i nedržavnost, (smanjuje se ovisnost terorističkih organizacija i tzv. zemalja sponzora) te vodoravna struktura modernih globalnih terorističkih organizacija. Teroristi više ne dolaze niotkuda, oni su često uklopljeni u društvo zemlje domaćina-žrtve te se koriste njegovim vrijednostima koje nisu prihvatali na osobnoj razini ili ih mrze. Često nam izgleda da je današnje postindustrijsko i postmoderno društvo pogodno tlo za mogućnost terorističkih akcija, ali i za razvoj civilnog društva, zaštita pojedinca kroz zaštitu njegovih ljudskih prava, otvorenost medijskih sustava i dr. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Strike Eagle i Super Hornet protiv Raptora i Lightninga (II. dio)

Razvijen namjenski za američke nosače zrakoplova, Super Hornet pokušava naći i druge kupce

Prepričao Domagoj MIČIĆ

Zbog problema i stalnih odgađanja u okončanju razvoja F-35 Lightninga II, drugi Boeingov proizvod - F/A-18E/F Super Hornet još se uvijek proizvodi za potrebe američke ratne mornarice. Super Hornet je nastao na osnovama F/A-

18A-D Horneta, a na zahtjev američke ratne mornarice koja je hitno trebala novi višenamjenski palubni borbeni avion, naročito kad je 2006. iz operativne uporabe povukla lovce F-14 Tomcat. Osim Tomcata, Super Hornet je zamjenio i palubne juriš-

nike A-6 Intruder i A-7 Corsair II. I dok je jednosjed F/A-18E namijenjen ponajprije lovačkim zadaćama (iako je itekako sposoban uništavati ciljeve na moru i kopnu) za jurišne zadaće i pružanje bliske zračne potpore namijenjen je dvosjed F/A-18F. To ne znači da F/A-18F nema mogućnost zračne borbe, već da su dva člana posade primjereno za složene zadaće otkrivanja i uništavanja ciljeva na kopnu.

Od samog početka razvoja, F/A-18A/B bio je višenamjenski borbeni avion, podjednako sposoban za zračnu borbu i jurišne zadaće. Na žalost američke ratne mornarice, zbog ograničenja u snazi parnih katapultova dvosjedi F/A-18B i F/A-18D su, zbog svoje povećane mase, imali velika ograničenja tijekom djelovanja s nosača zrakoplova i uglavnom se nisu rabili za borbene zadaće. Taj je nedostatak (navodno) otklonjen kod dvosjeda F/A-18F, koji je mornarički ekivalent zrakoplovnom F-15E. Naravno, zbog ograničenja snage parnih katapultova i korisnog prostora na nosačima, F/A-18F je znatno manji od F-15E. Unatoč tome Boeingovi stručnjaci tvrde da je jednak sposoban izvoditi napade duboko u neprijateljskoj pozadini. Pritom ipak priznaju da je Super Hornet optimiziran za mornaričke operacije koje se uglavnom odvijaju iznad mora i obalom. Iako je manji, Super Hornet nije bitno jeftiniji od Strike Eaglea - 55,9 naprava 59 milijuna američkih dolara po primjerku. Boeing unatoč tome tvrdi da su izvozni potencijali Super Horneta vrlo veliki. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Strateški bombarder Mirage IV

Mirage IV trebao je biti tek privremeno rješenje do uvođenja "pravog" strateškog bombardera. Umjesto toga ostao je u operativnoj uporabi sve do 2005.

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Završetkom II. svjetskog rata francuska zrakoplovna industrija bila je u znatnom zaostatku za britanskom, sovjetskom i američkom. Bila je to posljedica dugogodišnje njemačke okupacije u vremenima kad su spomenute države intenzivno radile na razvoju turbomlaznih motora i naprednih aviona. Drugo područje na kojemu su Francuzi opasno zaostajali bio je razvoj nuklearnog oružja. Zbog toga je odmah nakon oslobođenja 1945. godine general Charles de Gaulle formirao komesarijat za atomsku energiju (Commissariat à l'Energie Atomique), koje se u početku bavilo isključivo teoretskim razvojem nuklearne tehnologije. Službeni razvoj francuskog nuklearnog oružja započeo je u lipnju 1958., odlukom generala de Gaullea, neposredno nakon što je postao 149. francuski premijer (22. premijer Francuske Republike). Zapravo je pravi početak bio četiri godine

prije, a ubrzanje je došlo u listopadu 1956. nakon Sueske krize, koja je, između ostalog, pokazala da Velika Britanija i Francuska više ne mogu politički parirati novim velesilama - Sjedinjenim Američkim Državama i Sovjetskom Savezu. Prva francuska nuklearna bojna glava eksplodirala je u Sahari 13. veljače 1960.

S početkom razvoja prve francuske nuklearne bombe otpočeo je i razvoj nosača koji će je prenijeti na ciljeve. Iako se Francuska mogla osloniti na američku tehničku pomoć, pa čak i kupiti američke bombardere i projektile, zbog političke neovisnosti (na kojoj je inzistirao de Gaulle) odlučeno je da cijelokupni program mora biti isključivo proizvod "domaće pamet". Iako je od samog početka francuski politički i vojni vrh tražio razvoj balističkih projektila za uporabu iz kopnenih baza i nuklearnih podmornica, bilo je jasno da će proći još dosta godina

prije nego što one uđu u operativnu uporabu. Jednostavniji i brži način bio je razvoj strateškog bombardera.

Razvoj Miragea IV započeo je još 22. ožujka 1954., kad je francusko ratno zrakoplovstvo objavilo natječaj za razvoj novog nadzvučnog lovca. U uži izbor ušla su tri prijedloga, koji su u osnovi bili prijedlozi i za lovački avion. Najradikalniji je bio hibridni mlazno/raketni avion SO 9050 Trident 2 tvrtke La Société Nationale de Construction Aeronautique du Sud-Ouest (SNCASO). Bio je to relativno mali avion dužine 13,26 m i najveće mase 5900 kilograma. Tri raketna motora smještena su u stražnji dio trupa, a dva mala mlazna motora postavljena su na vrhove krila. Iako je francusko ratno zrakoplovstvo ozbiljno razmatralo taj koncept kao osnovu za lovce-presretače, na kraju je ipak odbačen. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Počast Marku Šljivarižu

Hrvatski general u Napoleonovoj službi

Inicijativom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Francuskoj, i grada Gignaca, 15. i 16. rujna održane su u tom mjestu na jugu Francuske dvodnevne svečanosti posvećene hrvatskom generalu Marku Šljivariću, koji je 27. kolovoza 1838. ondje i preminuo. Mislimo da je to najmanje što je zasluzio jedini časnik iz Ilirske provinca kojemu je Napoleon I. Bonaparte dodijelio čin generala...

Domagoj VLAHOVIĆ

Poznato je da je hrvatski narod, prije svega zbog nesretnih okolnosti i geografskog položaja na poprištu sukoba interesa velikih sila, tijekom cijele svoje povijesti bio uključen u ratne sukobe koje su vodili "neki drugi". Stoga su najbolji hrvatski sinovi ratovali u tuđim vojskama, pa čak i u istom ratu na različitim stranama. Neki od njih pali su u djelomični zaborav i ostali evidentirani tek u stručnjim povjesnim i vojnim publikacijama. Tako je sudsina snašla Marka Šljivarića, rođenog 12. listopada 1762. u Vrčin Dolu, u poznatoj graničarskoj obitelji. Pod imenom Marc Slivarich de Heldenbourg proslavio se kao general napoleonske Francuske!

Zahvala građana Gignaca

Zaborav sa Šljivarićeva imena skinulo je (nadamo se, trajno) obilježavanje 170. godišnjice njegove smrti. Inicijativom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Francuskoj, i grada Gignaca, 15. i 16. rujna su u tom mjestu na jugu Francuske održane

dvodnevne svečanosti posvećene hrvatskom časniku koji je 27. kolovoza 1838. ondje i preminuo. Prvoga dana postavljena je spomen-ploča na kuću u ulici Mar"chal Joffre u kojoj je Šljivarić živio, a potom je

na lokalnom groblju, pokraj posljednjeg počivališta drugog napoleonskog generala Michela Mariea Claparèdea, otkriven spomenik u njegovu čast. Naime, Šljivarićevu grobu s vremenom se zameo trag... Dan poslije, građani Gignaca iskazali su Šljivariću čast tako što je jedna ulica nazvana njegovim imenom. Obilježavanje je dobilo svoje

mjesto u hrvatskim medijima, pa i u središnjem Dnevniku HTV-a. Mislimo da je to najmanje što je zasluzio jedini časnik iz Ilirske provinca koji je dobio čin generala od Napoleona I. Bonapartea (5. veljače 1813.), vjerojatno najutjecajnijeg vojskovođe i državnika kojega je Francuska ikad imala. Štoviše, njegova osoba na neki način simbolizira i bogato razdoblje Ilirske provincije (1809.-1813.), čija će se 200. obljetnica osnutka prigodno obilježiti sljedeće godine.

Zapovjednik hrvatske pukovnije

Šljivarić svoj čin i priznanja sigurno nije dobio nezasluženo. U vrijeme Napoleonove pobjede nad Austrijom 1809. godine, bio je bojnik u Ogulinskoj pukovniji, u sklopu tadašnje Vojne Hrvatske. Dvije godine potom, u Napoleonovoj službi, dobio je zapovjedništvo nad 1. hrvatskom privremenom pukovnjom dodijeljenom 4. korpusu Napoleoneve La Grande Arm"e. Na tom položaju, na čelu hrvatskih vojnika

Utvrda Antibes koju je general Šljivarić obranio 1815. godine

■ Spomenik Šljivariću nalazi se pokraj posljednjeg počivališta drugog napoleon-skog generala Michela Mariea Claparèdea

koje je Bonaparte osobito cijenio, istaknuo se pri pohodu na Rusiju 1812., u bitkama kod Ostrownog i kod Moskve, ali i pri pohodu na Sasku 1813.

U listopadu te godine bio je zatочen u Leipzigu, a Austrija je odbila njegovu molbu da ga primi u svoju vojsku u činu generala. U srpnju 1814. izišao je na slobodu i odabrao život u Francuskoj.

Obrana Antibesa

Apstiniranje od ratovanja kratko je trajalo. Kao zapovjednik utvrde u Antibesu na francuskoj obali, 1815. je, odan francuskom kralju Ljudevitu XVIII. i stanovnicima Antibesa, spriječio austrijsko-sardinijske trupe da osvoje taj grad. To mu je donijelo

General Šljivarić zapovijedao je 1. hrvatskom privremenom pukovnjicom dodijeljenom 4. korpusu Napoleoneve La Grande Armée

veliko priznanje i poštovanje žitelja Antibesa. Ipak, u rujnu 1815. je smijenjen: na taj način savezničkim je snagama oduzeta svaka izlika za usporavanje povlačenja iz regije. Uskoro potom, Šljivarić je kraljevskom odlukom poslan u mirovinu u dobi od 53 godine. Povukao se u miran život u Gignac i ondje poživio još više od dvadeset godina.

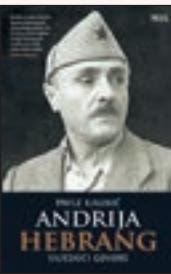
Između ostalih priznanja, Šljivarić je 1810. dobio i Legiju časti, najviše francusko odlikovanje. Tom je prilikom posjetio Pariz na čelu izaslanstva Ilirskih provincija, koje je primio osobno Napoleon I. Sedam godina poslije, dobio je i francusko državljanstvo. ■

Pavle Kalinić: Andrija Hebrang - svjedoci govore, Profil International, Zagreb, 2008.

Nestanak i smrt Andrije Hebranga bili su i ostali jedna od najvećih tajni jugoslavenskog režima, ali i tajna novih demokratskih država jer ni više od pedeset godina nakon ubojstva Hebranga i desetak povezanih osoba nisu rasvjetljene sudsbine tih žrtava komunizma. Još uvijek nije poznato vrijeme umorstva i mjesto pokopa Andrije Hebranga, mjesto pokopa Marije Kanjuh (1923.-1950.) i nekoliko drugih žrtava beogradske Glavnjače, ali ni okolnosti smrti žrtve dr. Ilijе Jakovljevića (1898.-1948.) u zagrebačkom zatvoru u listopadu 1948.

Milovan Đilas sukobljavao se s Hebrangom još na robiju u Srijemskoj Mitrovici, kada je Hebrang kritizirao frakcijske borbe i ljevičarenje skupine oko Petka Miletića. Toj skupini pripadao je i Đilas. Prilikom razgraničenja između Hrvatske i Srbije, on se sukobio s Hebrangom. Edvard Kardelj priklonio se Đilasu, a time i Rankoviću, još tijekom 1943., kad je Hebrang priključio Hrvatskoj Istru, Rijeku, Zadar i otoku. To priključenje Kardelj nije mogao preboljeti žečeći Istru pripojiti Sloveniji. Dodatni jal prema Hebrangu prouzročila je uspešnost NOR-a u Hrvatskoj za razliku od situacije u Đilasovoj Crnoj Gori i Rankovićevoj Srbiji, gdje su oni upravo svojim sektarstvom upropastili ustank. Upravo to, širina narodnooslobodilačkog pokreta i obnova hrvatske državnosti, bili su razlozi zbog kojih su Hebranga opet počeli napadati njegovi stari protivnici. To dovodi do Hebrangova uhićenja 1948. godine i njegova ubojstva, prema nekim, 1950. godine.

"Svjedoci govore" knjiga je u kojoj je pružena prilika drugoj strani - žrtvama - da javno, bez straha i u prijateljskom okruženju, progovore o politički montiranim procesima i ubojstvima u razdoblju od 1948. do 1952. godine.

Mirela MENGES

FILMOTeka

Mamma mia! (kino)

- američka komedija
- trajanje: 108 min
- redateljica: Phyllida Lloyd
- distributer: Blitz film&video
- glume: Meryl Streep (Donna Sheridan), Pierce Brosnan (Sam Carmichael) Colyn Firth (Harry Bright), Amanda Seyfried (Sophia Sheridan)...

Priča o mlađenki koja svog oca traži pomoću pjesama megapopularne grupe sedamdesetih, ABBA-e. Sophie ima 18 godina i nikad nije upoznala svog oca. Bliži se dan njegina vjenčanja te ona odlučuje da ono ne može proći bez oca. Ali kako da otkrije tko je on? Postoje tri moguća mamina udvarača iz prošlosti - Sam, Bill i Harry. Odlučuje ih svu trojicu pozvati na svadbu. Bez mamina znanja, dakako.

U našim kinima, na ranojesenskom repertoaru sve vrvi od nezanimljivih američkih gluposti za tinejdžere. Stoga, kao i prošli tjedan, jedan glazbeni film za opuštanje i razbijigru! Ovaj put glazbena romantična komedija osigurala je još ugodnije iznenadenje. Vrlo veselo, raspjevano, s ABBA-inim hitovima začinjeno poslijeljetno opuštanje. Ne sjećam se kad sam u kinu video opuštenije ozračje i ljude da s užitkom pjevaju songove iz filma, kao da su u vlastitoj kupaonici. Odlična glumačka postava predvodena je (uvijek) besprijeckornom Meryl Streep. Posebno je zanimljiva pojava Piercea Brosnana kao jednog od potencijalnih mlađenčićih očeva. Izazvao je smijeh do suza svojom lošom izvedbom pjesama u filmu. Glumci su uspjeli prenijeti opušteno ozračje sa snimanja u konačni proizvod. Vidi se da im je redateljica dopuštala podosta improvizacije, a ovakve glumačke veličine nisu iznevjerile. Film obiluje prekrasnim eksterijerima snimljenima na vjerodostojnim grčkim lokacijama. More i lagane haljine na platnu još su jednom podsjetili da je ljetu kraj i da nam predstoji duga hladna zima, koja uvijek donosi bolji kinoreperator.

Leon RIZMAUL

"Idite i vi u moj vinograd"

Vrlo su česte među ljudima rasprave o "malim" i "velikim" vjernicima, odnosno o onima koji su se krstili kao mala djeca i onima koji su taj sakrament primili u odrasloj dobi. Ponekad se tome pristupa s dozom humoru, nerijetko se nade u riječima i malo sarkazma, a ni cinizma ne nedostaje. Čuju se prepucavanja i priče kako oni koji su nekad bili daleko od crkve odjednom u crkvama zauzeće mjesto onima koji su tradicionalno ta mjesta zauzimali. Jedni pričaju kako do sada nisu mogli ili smjeli onđe biti, a drugi kažu da od takvih više nemaju svoje mjesto u crkvi, pa čak niti volje da tam idu.

Ako se takvim pričama pristupa zbog malih, sitnih prepucavanja i bockanja, onda nekako mogu proći, ali ako takve priče postaju temelj podjele među katolicima ili - ne daj, Bože - temelj razilaženja te odvajanja i sukoba, onda ih treba apsolutno izbjegavati. Isključujući svaku političku konotaciju, toj tematice pristupam jedino sa stajališta Evangelja. A onđe стоји zapisano da je Isus rekao: "Prijatelju, ne činim ti krivo" jer "ja hoću i ovomu posljednjemu dati kao i tebi... zar je oko tvoje zlo što sam ja dobar?" Kako god to nekima grubo, a možda čak i neprihvratljivo zvučalo, Bogu je bitno da se čovjek odazove na njegov poziv i da se ne bavi matematičkim i inim računicama. Problem bi eventualno mogao nastati ako je netko "prepoznao trenutak" pa se sam pozvao, ne zbog želje da ide raditi u vinograd, već zbog toga što vinograd dobro rađa i donosi golemu finansijsku korist, a u njega se nikada nije stvarno zavirilo ili kopalo.

Neki od "pravednika" možda bi još jednom Isusa bili dali razapeti kad su čuli njegovu riječ razbojniku "Zaista ti kažem, još danas ćeš biti sa mnom u raju", ali Isus bi je svejedno izgovorio, neovisno o tome hoće li se njegova riječ svidjeti "pravednicima" ili neće. Kod Boga ima mjesta i za "velike" i za "male" katolike, za "posljednje" i za "prve", za radnike koji su ujutro krenuli na posao i za one koji su im se uvečer pri-družili. Njegovo oko nije zlo i njegova dobrota ne podliježe našim ljudskim računicama i raspravama. Gospodarov poziv u vinograd i nagrada za rad, neovisno o satnici i radnom stažu, svjedoče upravo to. Zbog toga "idite i vi u moj vinograd", a vi koji u njemu već jeste radujte se odazivu novih radnika jer to je mnogo bolje negoli čuti: "Posljednji će biti prvi, a prvi posljednji."

Žarko RELOTA

20. rujna 1870.

Propast Papinske Države

Poslije pripajanja Venecije 1866., osnovni cilj talijanske nacionalne politike postao je zauzimanje Papinske Države, koja je obuhvaćala središnji pojas Apenina, od Tirenskoga do Jadranskog mora. Papa je pod svjetovnom vlašću držao 40 tisuća četvornih kilometara s tri milijuna stanovnika i imao vojsku od dvadesetak tisuća ljudi. Papinsku Državu napalo je 60 tisuća vojnika. Poslije kraćeg puškanja, 20. rujna 1870., talijanska je vojska ušla u Rim i on je uskoro proglašen prijestolnicom ujedinjene Italije. Tadašnji papa Pio IX. (na slici) bio je ogorčen zbog talijanske aneksije. Dugogodišnji spor riješen je tek 1929., kada su sklopljeni Lateranski ugovori. Time je Italija Papi priznala suverenitet nad točno određenim teritorijem nazvanim Vatikanski Grad, a Papa je priznao Italiju s glavnim gradom Rimom. Odnosi Crkve i države riješeni su posebnim konkordatom.

22. rujna 1828.

Ubijen Shaka Zulu

Shaka Zulu, jedna od najkarizmatičnijih ličnosti Afrike, ubijen je 22. rujna 1828. godine. Kopljima su ga izbola vlastita polubraća, a nakon ubojstva tijelo su mu bacili u prazni kotao za žito, koji su potom ispunili kamenjem. Tako je završila okrutna 12-godišnja vladavina strašnog kralja Shake. S dvije strane bio je kraljevskog podrijetla: majka mu Nandi bila je kći poglavice plemena Langeni, a otac Senzangakona poglavica malenog plemena Zulu. Nepriznat od oca, kao dadesetogodišnjak počeo je ratovati za pleme Mtetwa. Poglavnica Dingiswayo u njemu je uočio odlike vođe. Naslijedivši ga, Shaka je do 1820. zapovijedao gotovo cijelim područjem južne Afrike i Natala. On i njegovi ratnici, zvani *impis*, bili su nepobjedivi. Strog i nemilosrdan, zahtijevao je potpunu odanost i poslušnost, a najmanje oklijevanje izvršenja zapovijedi kažnjavao je smrću. No, desetljeća ratovanja iscrpila su Shakino mentalno zdravlje. Bolest je kulminirala smrću njegove majke: u znak žalosti dao je pogubiti nekoliko tisuća ljudi, a svome plemenu naredio je tromjesečno gladovanje. Bila je to kap koja je prelila čašu: ubila su ga polubraća, a jedan ga je od njih, Dingaan, i naslijedio.

Leon RIZMAUL

WEB INFO

www.ngb.army.mil/default.aspx

Razgovor sa zapovjednikom Nacionalne garde Minnesota brigadnim generalom Shellitom, koji je objavljen u ovom broju Hrvatskog vojnika, dobar je povod da vam predstavimo stranicu Američke nacionalne garde. Naime, ta komponenta oružanih snaga najstarija je u SAD-u, a vjerujemo da su njezina struktura, uloga i organizacija ipak nepoznate širem krugu našeg čitateljstva. Vjerujte da će vas ovaj site (naravno, ako pozajmete engleski jezik) o svemu tome informirati više nego dovoljno. Baš kao i sve američke stranice koje predstavljaju državna tijela, i ova je impresivna. Osim što je vizualno pregledna i privlačna, nudi velik broj sadržaja, koji su dovoljno šarenici, zabavni i multimedijalni da prikuju vaš pogled uz monitor. Osobito nam se svidio povijesni pregled, vrlo bogat i podacima i slikama. Štoviše, zahvaljujući tome što Nacionalna garda ipak na neki način potječe iz civilne zajednice, neki sadržaji koji i nemaju mnogo veze s klasičnim vojnim pitanjima također su zastupljeni. Zanimaju li vas prijeteći uragani poput aktualnog Ikea? Nema problema, Nacionalna garda se njima uvelike bavi. A ako niste zadovoljni njihovim aktivnostima, kliknite na neki od velikog broja ponudenih civilnih linkova...

Domagoj VLAHOVIĆ

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Poznati francuski društveni ples zove se:

- A benuet
- B renuet
- C menuet

2. Popularni ples lambada dolazi iz:

- A Argentine
- B Jamajke
- C Brazilia

3. Uz argentinski tango često vežemo:

- A svjeću
- B rubac
- C ružu

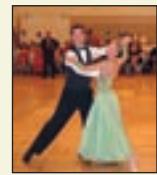
4. Polka, srednjoeuropski stil plesa i glazbe, vuče podrijetlo iz:

- A Austrije
- B Češke
- C Poljske

5. Izbacite popularnu kompoziciju koja NIJE valcer:

- A Novi Beč
- B Kaiser - Walzer
- C Trič - trač

Rešenje: 1c; 2c; 3c; 4b; 5c

SAVRŠENA PRECIZNOST*

BEAMSHOT
LASER SIGHT & TACTICAL LIGHT SYSTEMS

